

האשה שנתארמלה פרק שני כתובות

יח.

עין משפט
נר מצוה

וליסני מנה לויסי מנך. מלתיה דר' יהושע דלשמעינן דמודה היכא דאין שור שחוט לפניך מאי שנא דלשמעינן בקרקע ואיטריקן למתנייה בזבזי משום סיפא לנקוט מלתיה במטלטלין ולישמעינן דדידיה גופיה: **נאמן.** מדלוריימתא בלא שבועה: **וויסני מודה ר' יהושע כו' והאכלתיו פרים.** פרעמתי חזיו שהוא נאמן בלא שבועה הואיל ואין שור שחוט לפניו דלשמעינן רבותא דלע"ג דמודה במקצת פטור הואיל ואינו תובעו: **אליבא דמאן.** מנאי פליגי בהא מילתא בשבועות (דף מ.ב.). ואי אמר רבי יהושע הכי לא כחד מנייהו הוא דלא כרבנן הא אמרי אפי' תובעו זה מודה במקצת משיב אבידה הוא דמתן בשבועות^א מנה לאבא צידך אין לך צידה אלא חמשים דינר פטור משום שהוא כמשיב אבידה ומאי אשמעינן רבי יהושע באין שור שחוט אפי' שור שחוט לפניו נמי נאמן ואי אליבא דר' אליעזר בן יעקב כי לא תבע ליה נמי האמר שבועה בעי: **ורבי אליעזר ליש ליה משיב אבידה פטור.** מן השבועה בתמיהה הא תקנתא דרבנן היא במס' גיטין (דף מ.ב.) המואל מליאה לא ישבע מפני מיקון העולם וכיון דבי אביו תובעו נמי מחייב ליה שבועה הרי אין לך משיב אבידה גדולה מזה וחייב: **אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן.** משנה היא בשבועות: **טענת אחרים הוא.** ומאי פעמים דקאמר ומאי טענת עצמו: **אלא הכא דרבה קא מיפלגי.** אלא לעולם שבועת קטן ודקשיא לך אין נשבעין על טענת קטן הני מילי בשטוענו קטן איני נתמיו לך וקרא כתיב כי ימן איש אל רעהו ולא קטן ומהכא יליף לה בשבועות (מ.ב.) אבל הכא שבה בטענת אביו אית ליה לרבי אליעזר בן יעקב נשבעין ורבנן פליגי עליה אפילו בטוענו גדול וקרו ליה משיב אבידה ודרבה קא מיפלגי: **לא**

דסתם יהודה וגליל בשעת חירום דמו^א ולייתני מודה רבי יהושע באומר לחבירו מנה לוייתי מנך ופרעתיו לך שהוא משום דקא בעי למיתני סיפא אם יש עדים שהוא לזה ממונו והוא אומר פרעתי אינו נאמן והוא קיימא לן המלוה את חבירו בעדים אינו צריך לפרעו בעדים ולייתני מודה ר' יהושע באומר לחבירו מנה לאבך בידי והאכלתיו פרס שהוא נאמן אליבא דמאן אי אליבא דרבנן הא אמרי משיב אבידה הוי אי אליבא דרבי אליעזר בן יעקב הא אמר שבועה בעי דתניא רבי אליעזר בן יעקב אומר פעמים שאדם נשבע על טענת עצמו כיצד מנה לאבך בידי והאכלתיו פרס הרי זה נשבע והוה שנשבע על טענת עצמו והכמים אומרים אינו אלא כמשיב אבידה ופטור ור' אליעזר בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור אמר רב בטוענו קטן והאמר מר ר' איין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן מאי קטן גדול ואמאי קרי ליה קטן דלגבי מילי דאביו קטן הוא אי הכי טענת עצמו טענת אחרים היא טענת אחרים והודאת עצמו כוליה טענתא הכא ברבא קמיפלגי דאמר רבא רביה מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע חוקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו והאי בבולה בעי דלכפריה והאי דלא כפר ליה משום דאין אדם מעיז פניו הוא ובבולה

ישבע מפני מיקון העולם ואית ספרים דגרסי הכי בהדיא ואין נראה לרבניו יאחזק משיב אבידה פטור מדלוריימתא טענת מגו ולא נכח ההיא משנה פריך אלא פריך וכי לית ליה מגו וכן משמע בהנמקין (גיטין דף נ.א.) ופריך דרבי יאחזק המואל מליאה כו' ומשני הוא דאמר כר"א בן יעקב דאמר פעמים שאדם נשבע וכו' ופריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור והשמה אי מכח מתני' פריך הוה ליה למימר ולית ליה לר"א בן יעקב המואל מליאה כדקאמר ארבי יאחזק ועוד כיון דמשני הוא דאמר כר"א בן יעקב אי"כ רואה לומר דר"א פליגי אמתניתין אי"כ מאי פריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור אין הכי נמי דלית ליה אלא מכח מגו פריך כדפרישית: **אלא הכא ברבבה קא מיפלגי.** פירש צוקנטרס לעולם בטוענו קטן ודקא קשיא לך הא אין נשבעין על טענת קטן ה"מ צבא בטענת עצמו אבל צבא טענת אביו טענה שהוציא היא וכו' תימא מ"ט דרבנן דאין סבירא לומר דסברי דאף צבא טענת אביו לית ביה משמא אלא דרבה קמיפלגי ונראה דמשום דקרי ליה טענת עצמו דחקו להעמיד דבטוענו קטן אבל קשה דעיקר המיזון חזרו מן הספר ועוד דבהגול קאמ' (ב"ב דף ק.ו.) ופירש צוקנטרס נתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא גדול עד שמהא תביעה ומנייה שוין בגדלות וה"ה דמהאי קרא ממעט נתנו כשהוא גדול ותבעו כשהוא קטן דהיינו כגון שנתן לו אביו ותבעו בקטנות ונראה דה"פ לעולם בגדול מיירי אלא לא תימא דקרי ליה טענת עצמו משום דהודאת עצמו היא אלא דרבה קמיפלגי ולרבנן דסברי דצבא טענת אביו לית ביה משמא אלא דרבה קמיפלגי ומפרש צבא בטענת אביו ור"א בן יעקב לית ליה לראשון ולשני אמתניתין דהתם כמו שמקשה על רב דבההיא שמעתא גופה לא מקשה על המשנה אלא על רב: **מפני מה אמרה תורה מקצת הטענה ישבע.** אפילו לרבנן דר"ש דלא דרשי טעמא דקרא קא בעי רבה שפיר מפני מה אמרה תורה כו' דלמאי לא מהימן בלא שבועה במגו דאי בעי כפר הכל או נילף מהכא דלא אמרינן מגו ומשני דאין זה מגו דאין אדם מעיז לכפור ואף על גב דבפרק שבועת הדיינין (ס"ד דף מ.ב.) אמרינן ככופר הכל משבעין אותו שבועת היסת משום דחוקה אין אדם תובע אלא אם כן יש לו ופריך אדרבה חוקה דאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו ומשני דלשמתמטי קמשתמטי אלמא ככופר בכל נמי אדם מעיז לכפור דלשמתמטי קא משתמטי כמו במודה מקצת מ"מ קאמר הכא שפיר חוקה דאין אדם מעיז לכפור הכל כל כך ולא הוי מגו דיותר ברזון הוא מודה במקצת הטענה דאין מעיז כל כך אבל אין לפרש דרבה אמר לפרושי מפני מה אמרה תורה מודה מקצת ולא כופר הכל וקאמר חוקה דאין אדם מעיז לך נאמן כשכופר הכל דאם כן במקום שיכול להעני אפילו כופר הכל חייב ובסמוך אמרינן איפסא לרבנן דצבא טענת אביו ופטור אף מודה מקצת הטענה משום דמשיב אבידה הוא מגו דאי בעי כפר הכל ואם תאמר ומנלן דכופר הכל פטור וליכא למימר מדלוריימתא קרא לחייב שבועה בעד אחד מכלל דכופר הכל פטור דהא איטריקן להיכלא שמעדיים שגגז לו והוא אינו יודע אלא י"ל דגזירת הכתוב היא דכי הוא זה משמע דבעינן כפירה והודאה ועוד מודה מקצת יש להשיבועו שחייב לו ממון שהודה ועל ידי כך מגלגל עליו שבועה כעין גלגול אבל כופר הכל נסתלק לגמרי ממנו: **חוקה אין אדם מעיז פניו.** לא כמו שפיר צוקנטרס בהגול (ב"מ דף ק.ו.) דאין אדם מעיז לפי ששעה לו טובה שהלוחו אצל צפקדון מעיז דאם כן צפקדון מודה מקצת נמי יהא פטור במגו דאי בעי כופר הכל ויכל דוכתא משמע דמודה מקצת חייב צפקדון גבי עשר בפנים טעונות מסרת לך כו' (שבועות דף מ.ב.) דמשמע דליידי צפקדון וידי קלע הלוייתי עליו וחסיה היה שוה (ס"ט מ.ב.) וגבי מליאה נמי אמרי' בהנמקין (גיטין נ.א.) מודה מקצת חייב ולא מהימן במגו אלא אור"מ דהיינו כגון חוקה שאין האשה מעיזה פניה בפני בעלה שאין לאדם פנים לכפור הכל ור"א פ"י אין אדם מעיז שחבירו מכיר בשקרו ולא להאריך: **וכבול**

יח א מיי פ"ח מהל מלוה וזה הלכה א כמנ עשין לה טושיע ח"מ קימן ע טשיע א: **יב** ב מיי פ"ד מהלכות טעון ועשין הלכה ה כמנ ע טושיע שם פ"י עה טשיע ג: **ב** ג מיי פ"ה שם הל' ט כמנ ע טושיע שם קימן לו טשיע א:

מוסף רש"י

דסתם יהודה וגליל. אפילו בשעת שלום, בשעת חירום דמו. שאין שירות מלוות מונו לו, אבל בשאר מלוות אי אכא חירוס לא היא חוקה אבל בשעת שלום הוה חוקה דהא שירות מלוות, והאי דקאמר ר' אבא בשעת חירוס שמי, הכי קאמר יהודה וגליל הכי כן בשעת חירוס של שאר מלוות (רשב"ם ב"ב דף נ.ח.) והאכלתיו פרס. המומתי לו מל' והמל' בדי, הכי זה נשבע על השאל (שבועות נ.ב.) ור' איצודן בן יעקב לית ליה כו'. כמו והיון כה וי"א לית ליה משמא דמיקון העולם דמשיב אבידה פטור משבועה דל"כ צדיק ליה ואילו, והאי נמי כיון דלא נצטו כמשיב אבידה הוא (גיטין נ.א.) שבוטעו קטן. יוסף קטן מוצע (שבועות נ.ב.) אין נשבעין על טענת חרש, כגון שטועני ברמייה, תרס שדבני תכמים בכל מקום לא מדבר ולא זומע (שם.) אי הכי טעונת גדולה טענת עצמו. קרי לה טענת אחרים היא (שם.) טענת אחרים והודאת עצמו. על שהודה לו שאמנת דבריו ומודה לו שעדיין חייב לו פרס הוא נשבע (שם.) ברבדה טענתא וליך נשבעין עליה וידי גויי מי פליגי רבנן עליה ומי הוה קאמר פעמים שאדם נשבע כל שעתא כי היא גוונא משמע (שם.) אלא הכא ברבדה קמיפלגי. לעולם בטוענו קטן ומשום דאין טענתו תשובה במקום אחר, דכמי כי ימן איש, קרי ליה הכי טענת עצמו, מיהו הכא טענה היא דהא איכא מצינת איש דמכח מצינת האב היא בלא, והיינו דקאמר פעמים, וכי תימא רבנן אמאי פליגי עליה, דרבה קמיפלגי (שבועות נ.ב.) ולרבנן אפילו לגדול אין נשבעין כמתן בשבועות (ל.ח.) מנה לאבא צידך, אין לו צידה אלא חמשים דינר פטור, וברבנן פליגי (גיטין נ.א.) מפני מה אמרה תורה כו'. ללא משבו כמשיב אבידה לפטור שלא נכפי צבולו (ב"מ ג.) אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, לכפור את הכל, הלכך נשבע להודאת המקצת אינו נאמן על השאל, דהאי צבולה בעי דלכפריה (גיטין נ.א.) א: אין אדם מעיז פניו בפני זה ששעה לו טובה, הלכך איכא לכפר את פטור משבועה, דאי לאו קושטא בהדיא לא הוה מצי למכפר ביה, והיי דמודה מקצת צבולה בעי למכפריה והא דלא כפריה משום דאין אדם מעיז (ב"מ ק.ו.)